

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 2. Salvaturné per nos absolutum Dei dominium, & ejus
providentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

est, quando illa impletio requiritur tanquam complementum ad agendum causæ; sicut enim ipsa causa, ita & illud complementum, præcedentiam habere debet. Ostenditque idem Inductio, & ita, quia applicatio, requiritur tanquam complementum agendi in igne, ideo applicatio præsupponitur ante ignitionem. Quia autem determinatio creaturæ, non est complementum ad agendum Deo, cum potius creatura indigeat viribus agendi, à Deo, ideo illa determinatio, rationem prioris non debet habere, quantumvis illa determinatio habeat se per modum conditionis.

Conceditur Confirmationi ampliori, quod si determinatio libera nostræ voluntatis possit intelligi cum fundamento in re, antecedens aliquantulum concursus causæ primæ, non dependeat ab illo; sed negatur in principiis nostris posse illam sic intelligi. Nam licet determinatio voluntatis creatæ, ponatur determinare concursus divinum, quantum ad speciem actus, quia tamen determinat, determinatione exercitâ non à se sola; ideo adhuc, ita determinat, ut non possit determinare prius naturâ, antequam ad illam determinationem intelligatur concurrere Deus, & licet determinans se solo, & independentem ab eo, quod determinat præcedat id quod determinat, non tamen si determinat, determinatione in qua includitur influxus ipsius determinabilis, quia ita illud determinatum determinatur, ut simul seipsum concurrentem, ad illam determinationem determinet. Vel si placet dici potest, quod determinans vi acceptâ ab ipso met determinando, non debeat præcedere determinabile, licet determinans vi propriâ debeat præcedere determinabile, creatura autem determinat actionem, vi acceptâ à Deo ad determinationem.

Quando nostri aliqui per Gonet ponunt, liberam nostræ voluntatis determinationem ex eo non causari proximè à Deo, quia illa determinatio est solum quædam formalitas, sed causari eam tantum ex eo, quia Deus dedit voluntati creatæ facultatem se determinandi, hoc solum significant, quod determinatio ad actum, non semper sit transitiva, & quod determinatio, si non sit transitiva, sit ex modo nostro concipiendi, ea autem quæ sunt ex modo nostro non nisi concipiendi, non est necesse causari à Deo Physicè, sed non dicimus quod si ponatur determinatio transitiva, vel quod intransitiva determinatio, non causetur à Deo, qualis est determinatio transitiva, volitio credendi, quam negamus non causari Physicè à Deo. Quando autem dicimus opprimi libertatem à prædeterminatione, & tamen dicimus determinationem voluntatis, non esse aliquam entitatem, non hoc ipso à nostris principiis recedimus, determinationem enim in transitivam dicimus esse aliquam Entitatem, licet negemus determinatio-

nem, quæ sit ex solo modo concipiendi, esse aliquam entitatem. Quam ipsam determinationem intransitivam, quæ semper datur dum datur actus voluntatis, dicimus immediatè à Deo causari, & Deum præviè in illam influere, sed habendo rationem præviè, ex eo, quia habet rationem virium & causæ, licet non habeat, rationem præviè prædeterminativè, cumque illa determinatio intransitiva non sit nihil, posset illa per physicam prædeterminationem tolli, transitiva autem prædeterminatio, quæ esset nominis ex modo concipiendi, quoad suam libertatem posset quidem concipi tolli, sed non posset physicè tolli, cum nihil sit Physicè.

Punctum Difficultatis 2.

Salvaturne per nos absolutum Dei Dominium, & ejus Providentia?

2. **INCONVENIENS** ponit Gonet. Si Deus circa nostros actus liberos habeat decreta purè indifferentia & expectantia consensum, & determinationem nostræ voluntatis, sequitur Deum, circa nostros actus liberos, non habere tam perfectum & absolutum Dominium quale habet ipsa voluntas creata, vel etiam quale Deus habet, erga actiones, & effectus causarum naturalium, consequens est absurdum, & contra Augustinum, & quia hoc ipso quod aliquod Ens creatum sit, habet summam dependentiam à Deo. Sequela probatur. Nam voluntas creatura perfectione Dominii, quod habet in suis actibus liberos, potest illas à sua libertate seipsum liberè determinare, & talem determinationem incipere, nec debet illam supponere, vel expectare ab alia causa creata. Ergo si Deus non possit idem præstare, & facere sine læsione libertatis, ut à voluntate creata incipiat, & exeat talis determinatio, sed eam debeat à libero arbitrio expectare, & veluti emendicare, evidens est, quod non habebit tam absolutum Dominium in actus nostros liberos, quam ipsa voluntas creata.

RESPONDETUR. De ista expectatione nostri consensus assumit non raro Gonet, quod ponamus illum præsupponi à voluntate divina, ut primum agat voluntas divinâ, quod nemo nostrum docet, unde si res sit de statu conditionato, admittimus quidem decreta indifferentia, & nullo modo antecedenter determinata ad unam partem, illa tamen non expectant, tuncquam aliquid prævium consensum conditionatum; si autem res sit de statu absoluto, admittimus quidem decreta indifferentia, hoc est, non prædeterminativa, sed non admittimus decreta indifferentia, hoc est, nullo modo etiam expectantione consequenti determinata. Nam pro statu absoluto, admittimus decretum selectivum, quod ex suppositione consequenti, infertur

secutionem eventus determinatè, nec expectat consensum absolutum, sed eum causat. Vi ergo hujus principii, non tam Major, quam negatur subjectum Majoris. Attendendo autem ad objectum, quod continet in se argumentum à pari, nempe, determinat seipsam libertas. Ergo determinabit & Deus. Negatur Consequentia. Quia cum fecerit Deus decretum, de indemni servanda libertate creata, debuit illi committere determinationem sui actus, quia ea tantum determinatio actus salvat libertatem, quæ oritur nonnisi ex supposito libertatis usu. Quia autem determinatio, quæ esset oriunda à Deo præcisè, non esset ex suppositione usus libertatis creata, sed illam inferret, idèò per illam Deus non staret suo decreto de servanda indemni libertate, stabit autem decreto, si voluntas seipsam determinet. Et certè quantumvis se determinet voluntas, salvabitur adhuc definitio liberi; quòd scilicet positus omnibus prærequisitis ad agendum possit agere & non agere voluntas; si autem decretum Dei, quod esset inter requisita agendi, determinaret ut hoc nonnisi agat voluntas, non salvaretur hæc definitio, jam enim vi illius positi, non posset nisi hoc agere, cum posita prædeterminatione impossibile sit oppositum fieri. Cum hoc tamen stat ut quantumvis Deus, non determinet voluntatem, ut hoc nonnisi vi determinativi decreti agat, potest tamen præstare & facere sine læsione libertatis, ut à voluntate exeat talis determinatio, non quidem prædeterminando, sed seligendo auxilium. Ex quo ulterius Inferes, quamvis voluntas seipsam determinet, & non determinet illam antecedenter Deus, ut hoc nonnisi & non aliud vi suâ agat, magis tamen habebit in sua potestate Deus voluntates hominum, quam ipsi suas, quia defectus ille prædeterminationis suppletur aliunde, non enim creatura sed Deus dat illi vires agendi, sine quibus impossibilis est operatio; non creatura, sed Deus, seligit auxilia eventum habitura, sine quibus, non fiet actu conversio.

Conceditur Probationi sequela Majoris, quòd Deus ita dominatur causis non liberis, ut non expectet determinationem illarum, quin in illam influat, ita nec expectat determinationem creatam, quin in illam influat, causetque illam, sed negatur, quòd Deus debeat causas necessarias prædeterminare, foret enim otiosa illa prædeterminatio, siquidem ex natura sua sunt determinatæ ut agant, positus omnibus requisitis ad agendum; sed posito etiam quòd prædeterminet causas necessarias, hoc ipso sequitur non prædeterminare illum causas liberas; quia Deus habet decretum, contingentes aptare causas agentibus liberis, adeoque non prædeterminantes, cumque non debeat in causis necessariis salvari, ut possint omnibus positus prærequisitis

litis agere & non agere, contra hoc principium non ageret Deus, si illas prædeterminaret, ageret autem contra hoc principium, si prædeterminaret causas liberas.

Conceditur dictis contra 1. Responsonem, quæ inibi refertur, quòd ratio supremi Domini supra actiones necessarias fundetur in dependentia, quam illæ habent à Deo creatore, sed negatur, quòd eandem, & eodem modo habeant dependentiam. Hinc quantumvis Deus Causis necessariis exhibeat concursum determinatum, non potest illum exhibere causis liberis, quia licet illæ in ratione dependendi, convenient cum causis necessariis, non conveniunt in modo dependendi, quia nec esse earundem, in quo fundatur dependentia, est ejusdem modi & rationis. Et certè si ipsæ Causæ necessariae, non eodem modo pendent à Deo, hinc potest Deus uti homine, ut ratiocinetur, non potest uti ut rûgiat, cum ad hoc uti possit Leone, multò magis, non eodem modo dependebunt à Deo, causæ liberae, quo modo dependent, causæ necessariae; concedimusque quòd Deus habeat Dominium in voluntatem ut liberè, & non cum necessitate moveatur, sed negatur quòd possit hoc Dominium suum exequi prædeterminando, concediturque ulterius dictis Proverb. 31. quòd sicut aqua non resistunt divisioni, ita & cor Regis, sed negamus quòd istud non resistit, perficiatur titulo prædeterminationis, perficive possit, sed ad salvandam libertatem, recurrendum est ad selectum auxilium.

Conceditur dictis contra Responsonem secundam, quòd Deus sit magis Dominus voluntatis creatae, quam sit Domina ipsa voluntas, sed hoc Dominium, ex dictis & supra, & immediatè, exercere non potest, si determinet voluntatem antecedenter, sicut ipsa se determinat. Et ut salvetur quòd voluntas sit secundarium liberum, sufficit, quòd independenter à Deo ipsam illam determinationem exercere non possit, & quòd exigit ad illam, influentiam superioris causæ, à qua est ei, esse & operari, ut dicit S. Th. 1. con. gent. cap. 68. licet id non faciat Deus prædeterminativè, quia autem indiget voluntas compleri in agendo per concursum divinum, cum tamen agendi complementa habeat ex se Deus, idèò indiget voluntas determinari, hoc est compleri suam indifferentiam ab aliquo exteriori ad effectum, ut voluit S. Thom. 1. part. q. 19. ar. 3. ad 5. cumque hoc ipsum quòd se determinet, habeat ex determinatione voluntatis divinæ, committentis illi hanc determinationem, idèò adhuc voluntas non est primum, sed secundum liberum, sed inde non sequitur debere voluntatem prædeterminari.

3. INCONVENIENS. Quia si non ponatur prædeterminatio, derogabitur perfectioni divinæ providentiæ.

(Q) RESPON-

RESPONSUM suprà contra Gonet, non derogandum, ostensum item inibi, quí Deus non agat cæco modo, & simili piscatoribus, qui mittunt rete in mare, ignorantes, quos pisces prehendent. Dictum itidem suprà, quòd in nostris principiis, non eximatur ab ordine divinæ Providentiæ ipsa determinatio voluntatis humanæ, cumque ipse actus liberi arbitrii, hoc est tam ipsa potentia, quàm auxilia reducantur in Deum ut in causam *neccesse est, ut ea, quæ ex libero arbitrio fiunt, divinæ Providentiæ subdantur*, ut ait S. Th. 1. part. q. 22. a. 2. ad 4. sed non est necesse subdi prædeterminationi, actum liberum.

Conceditur ultimæ instantiæ, quâ urgetur hoc inconveniens, quòd ordo divinæ Providentiæ debeat esse infallibilis, etiam certitudine causalitatis, sed decretum indifferens, hoc est non prædeterminativum, modò sit determinatum ex suppositione consequenti, & selectivum auxiliorum, potest fundare ordinem infallibilis, siquidem ex illa determinatione illud decretum habet infallibilem nexum, potius v. g. cum consensu, ex suppositione ipsius consensus conditionati. Conditio autem illa decreti, quòd non causet, nisi purificatâ conditione, quæ est determinatio voluntatis, cum sit conditio, & determinatio, in quam influit auxilium, non autem quam supponat à se independentem, hinc fit ut Deus, non cognoscat consensum, ante causalitatem talis decreti.

Conceditur Argumento in contra, quòd scientia conditionata, habeat se ex parte intellectus speculativi, in quantum mere attendit ad consensum conditionatum, sed in quantum illa est prædirectiva offerendi absolute pro statu absoluto auxilii, habet se practicæ, & potest ex illa derivari, certitudo causalitatis, requisitæ à providentiæ divinæ.

4. INCONVENIENS. Quia in nostris principiis non potest explicari, quomodo, hoc decretum indifferens, determinetur ad concurrendum cum voluntate, pro consensu magis quam pro dissensu.

RESPONDETUR. Explicatum id esse 1. par. Disp. 5. num. 312.

INSTAT Gonet. Quando dicimus quòd Deus est paratus concurrere cum voluntate ad consensum, si illa se determinaverit ad hanc partem, quid est hoc ly, *si voluntas creata se determinaverit*, estne aliqua determinatio in actu primo, & antecedenter ad operationem superaddita, ipsi indifferentiæ potentiæ, quâ positâ Deus determinet absolute decretum suum ad illam partem, in quam inclinat ille actus primus; aut est aliqua determinatio per modum ipsius operationis, & actus secundi, quasi incipiente jam operatione partiali voluntatis, Deus succurrat, & addat suum concursum determinatè pro illa parte, neutrum dici potest. Non primum, quia ille actus primus, non est habitus superadditus

voluntati, cum non semper operemur ex habitu; præcipue, quia per nos, totum quod est in voluntate, ante actum, est indifferens & indeterminatum. Non potest etiam dici, quòd sit actus voluntatis, quia de illo redibit difficultas, quomodo producit cum voluntate, sine determinato concursu, aut quis determinavit concursum ad illum, & sic vel admittendus erit processus in infinitum in determinatione talis concursus, vel concedendum erit dari aliquem actum voluntatis, in rerum natura, existentem antecedenter ad concursum Dei.

RESPONDETUR. Si res sit de consensu absoluto, illud *si voluntas creata se determinaverit* significat objectum scientiæ conditionatæ, nempe conditionatam determinationem voluntatis, quâ suppositâ format Deus decretum selectivum, & offert selectum auxilium, quod in actu primo, & antecedenter ad operationem absolutam superadditur ipsi indifferentiæ potentiæ. Negatur autem, quòd totum quod est in voluntate ante actum absolutum, sit indifferens & indeterminatum etiam ex suppositione consequenti. Loquendo autem non tantum de concursu in actu primo spectato pro statu absoluto sed etiam de concursu in actu jam secundo spectato, illud ly *si voluntas creata, se determinaverit* importat ipsum actum voluntatis absolutum, qui producit cum voluntate per determinationem concursum, determinatione ex suppositione consequenti, quem concursum & Deus determinavit seligendo, & creatura, unâ cum illo auxilio; scilicet utendo illo auxilio ad actum, consequenter non erit jam necesse dari aut processum in infinitum in talibus determinationibus, nec concedere aliquam entitatem, existentem antecedenter ad concursum Dei.

Quod si res sit de concursu conditionato, ad conditionatum consensum, jam illud, *si voluntas creata se determinaverit*, explicari sic potest, ut in primis non intelligatur præcedentia aliqua determinationis creatæ conditionatæ, ad quam postea primum sequatur concursus divinus, sed intelligitur ex parte Dei decretum conditionatum præcedens, & ob indemnem servandam libertatem, committens usum concursus conditionati, ad placitum creaturæ, exprimibile sic, *si vellem committere creaturæ usum mee omnipotentia in agendo*: respectu cuius usus conditionati, est illic aliqua determinatio in actu primo, & antecedenter ad operationem, superaddita ipsi indifferentiæ potentiæ, non hoc sensu, ut determinet ut hoc non nisi conditionatè velit voluntas, sed hoc sensu, quòd ex indifferenti ad habendum actum primum agendi liberè, determinetur ad habendum actum primum, oblatione auxilii; & præter hanc determinationem, quæ est in actu primo, est determinatio per modum ipsius operationis & actus secundi. Illud additum per nos non admittitur, quasi incipiente jam

re jam operatione partiali voluntatis, addat tum primum suum concursum determinatè Deus, cum ipsa illa operatio & actus secundus, per nos proficiatur ex illo actu primo, quem complet Deus, oblatione conditionatà auxilii. Hinc illius Propositionis pro statu conditionato, *vellem concurrere si creatura se determinaverit*; sensus est iste: Vellem committere creaturæ usum meæ omnipotentia, ad usum creaturæ conditionatum, vel ad producendam operationem conditionatam. Certè enim illud si non significat præcedentiam determinationis creaturæ, sed coexistentiam usûs auxilii, cum operatione, & operationis cum usu auxilii. Imaginare illud quod in simili, dictum 1. parte disp. 5. num. 330. quod creatura potens sit agere independentè à Deo, eo casu, non aliud requireretur à creatura, quàm ipse usus suæ potentia. Ita quia Deus commisit usum sui concursus creaturæ, hoc ipso, ponente operationem conditionatam creaturæ, ponitur unà usus concursus Dei conditionatus. Porro quando committit Deus, usum suæ omnipotentia ad operationem conditionatam, committit ad operationem hanc vel illam sub disjunctione, quam disjunctionem significat illud ly *si se determinavit*.

Quod si quæras quomodo ille actus voluntatis producat à voluntate, sine determinato concursu, redibit responsio & hic contra Gonet, & alias non semel in 1. par. præacta, quod ille actus producat à voluntate, sine determinato concursu inferente vi suâ, ut non nisi hoc velit voluntas, sed non proficiatur à voluntate, sine determinato, hoc est, sine determinatè oblatio concursu, & qui sit determinatus ad danda à parte Dei omnia complementa agendi, modò oblatione ipsius utatur voluntas, & à parte Dei oblatio illa determinata, determinavit concursum illum, à parte autem creaturæ determinavit exercitium ipsum libertatis, cui ita in manu consilii posuit Deus concursum, ut de illo disponat, quasi de dono jam sibi oblato.

Conceditur præterea quod determinatio in actu secundo, sit ipse consensus voluntatis, sed ille identificatur quidem cum concursu Dei simultaneo spectato in actu secundo, siquidem est ipse actus voluntatis dependens à Deo, sed non identificatur noster consensus cum concursu Dei, in actu primo spectato, qui est ipsamet omnipotentia divina, parata concurrere, creaturæ volente ponere operationem: unde Deum expectare si voluntas se determinet in actu secundo, non est expectare, an ipsemet Deus concurrat & dicere: si ego concurram determinatè ad consensum, concurram; sed est dicere, decerno ut mea omnipotentia, sit parata suo auxilio producere cum voluntate, actionem, & expecto, ad quid meo concursu utetur, quod certò non est videre consensum jam factum, & tunc primum velle influere in illum.

Negatur denique quod objectum scientia conditionatæ ita per nos componatur, ut pertineat ad scientiam necessariam, vel simplicis intelligentia, de quo vide 1. parte disp. 4. n. 120. Objectum enim scientia conditionatæ, est quidem hoc, si Petrus tali vocatione excitetur, nec illi defuit concursus meus ad consentiendum, consentiet, sed ly concursus meus, debet spectari in actu primo, qui si spectetur in actu primo, concursus causæ primæ sic spectatus, non identificatur concursui causæ secundæ, cum concursus Dei in actu primo spectatus, sit ipsa omnipotentia, quæ non identificatur creaturæ. Unde illius dicti, si concurrero, consentiet, non est sensus, si consentiat consentiet, sed si omnipotentia mea erit parata, ut eâ utatur homo ad consentiendum, & homo eâ usus fuerit, consentiet, quod certè nihil absurdi habet. Quamquam rigoroſè loquendo, concursus Dei præparatus non spectat ad objectum scientia conditionatæ, cum illud potiùs præcedat. Ponit inibi aliquas phrasas Gonet, sed illa argumentum non continent.

Punctum Difficultatis 3.

Refelluntur alia Inconvenientia.

Conceditur in nostris principiis, contra quod urget Gonet, in sequela prima, quod ad ratione specificam determinet se homo, sed non ita quin ad illam determinatione concurrat Deus, consequenter non attinget creatura in actu, aliquâ rationem priorem, quam non attingat Deus.

Negatur sequela secunda, voluntatem divinam esse posteriorem humanâ, negatur voluntatem humanam, determinare se, ad speciem actus, quin in eandem determinationem influat concursus divinus. Negatur quod expectet voluntas divina humanam, quod repetitò inculcatum est.

Negatur sequela tertia, quod voluntas creata determinet & veluti cogat divinam, cum Jus indemnitas in suam libertatem acceperit ex Dei decreto, aptante etiam concursum indifferenter, quæ ipsa voluntas divina subijcit sibi humanam, ratione collationis virium, & pro statu absoluto selectione auxilii, & quia non potest operari nisi ex gratia. Nec admittimus quod debeat præcedere ex viribus naturæ initium salutis, hinc per nos, non ideò homo adjuvatur à Deo quia vult, sed ideò vult quia adjuvatur, quod pluribus supra explicatum.

Negatur sequela quarta, quod per nos aliquid melius & perfectius attribuatur voluntati creaturæ, quàm divinæ; nam licet ratio specifica actus, sit nobilior in ordine ad nostras intentiones individuali, (in re enim utrumque hoc idem est) quia tamen determinatio ad speciem actus ita ponitur à creatura, ut in illam determinationem influat, eamque causet Deus, ideò per nos non tribuitur quidquam melius & perfectius voluntati creaturæ, quàm divinæ.